

STANOVISKO ČESKÉHO KLUBU SKEPTIKŮ Sisyfos, z.s.

Neděle, 28 květen 2017

k návrhu na doplnění zákona o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon č. 96/2004 Sb. o nové nelékařské zdravotnické obory "terapeut tradiční čínské medicíny" a "specialista tradiční čínské medicíny" (§21c a §21d)

Považujeme za skandální, že Poslanecká sněmovna odhlasovala pozměňovací návrh poslance Rostislava Vyzuly, a by respektovala názor odborné lékařské veřejnosti, zvláště pak Vádecké rady ČELK. Český klub skeptiků Sisyfos, z.s. se tímto připojuje k negativnímu stanovisku České lékařské komory ze dne 4. 4. 2017, adresovanému Parlamentu České republiky. Shodujeme se v názoru, že metody tzv. "tradiční čínské medicíny" jsou pouhým léčitelským i v tom, že legislativním zvýhodněním jednoho léčitelství se vytvoří nebezpečný precedens. Zvodná rada Českého klubu skeptiků Sisyfos, z.s. k pozměňovacímu návrhu poslance Rostislava Vyzuly ze dne 17. ledna 2017, kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních): Takzvaná "tradiční čínská medicína" (dále jen TCM) je kompilát postupů čínské medicínské tradice vytvořený na základě politického zadání v období označovaném jako Kulturní revoluce. Dvod pro vytvoření takového systému byl čistě pragmatický, protože Čína, zbývá válkami a listkami a násilnostmi Kulturní revoluce, trpěla nedostatkem lékařů. Ať podle receptu knize Potřmka se ukázalo být dostatečně účinné k vytvoření iluze dostupné lékařské péče, ale stalo se i zajímavým vývojem artiklem do země východního i západního bloku. Dlužno poznamenat, že lékařská obec východního ani západního bloku k TCM nestavěla jednoznačně odmítavě, viz například (Vymazal 1965) nebo (Warren 1976). Dokonce i zde byla věcná kritika nabízející cestu ke korektnímu vyvrácení pochybností (Prokop 1984). Lze tedy tvrdit, že alespoň některé metody TCM mají poměrně dlouhou tradici i u nás, mohly tedy být podrobeny řádnému klinickému i biologickému zkoumání. V tomto zkoumání v zásadě selhaly. Prostor pro pochybnosti o správnosti odmítnutí konceptu TCM vzniká nikoliv kvůli nadřazeným výsledkům některých dílčích studií nebo kvůli nedostatku probádání jednotlivých možností a konceptů, prostor je vytvářen spíše virtuálně kvůli vysoké produkci špatných a slabých studií, viz například (Liu 2014). Koncept TCM celkově selhává v klinickém testování, a proto do moderní medicíny nepatří. Jde o techniky spadající do léčitelství. Aktivita poslance Rostislava Vyzuly je pochybná hned z několika důvodů. Nejprve zmíníme věcnou chybu, totiž to, že odkazuje na Nobelovu cenu pro Tchu Jou-Jou. Tchu Jou-Jou nedostala Nobelovu cenu za TCM, jak je někdy chybně interpretováno, dostala ji za mravenčí práci na farmaceutickém screeningu přípravků čínské medicínské tradice. Vzhledem k obrovskému počtu substancí, které nakonec musela testovat, je objev artemisininu co, co v konečném důsledku naopak validitu TCM zpochybňuje. Je to stejné, jako kdyby se po testování všech registrovaných antibiotik se schválenou indikací komunitní pneumonie zjistilo, že jen jeden jediný preparát má schopnost léčit infekci. Tím zásadním problémem je nekonceptualita celého návrhu. V České republice se používá celá řada léčitelství, řadu z nich prodávají i zdravotníci. Vedle metod TCM, zejména akupunktury, jde o homeopatii, ájurvédu, ať jsou i jiné metody. Přílepkem k zákonu o vzdělávání nelékařských zdravotnických povolání se najednou legalizuje léčitelství, který svými výkony není v souladu s principy medicíny založené na důkazech a to se týká jen jednoho oboru, oboru zrovna politicky protávaného. Jak k tomu přijdou homeopaté, provozovatelé ájurvédy, aromaterapie a zářičkáři ducha nemoci? Poslední problém, který v tomto zákonu vidíme, je riziko dalšího vývoje. Pokud u jedné budou vykonavatelé jedné z těchto metod legislativně uznáni za plnohodnotné zdravotnické profesionály, otevírá se cesta například úhradě jejich výkonů z veřejného zdravotního pojištění. V konečném důsledku pak peníze, které budou z veřejného zdravotního pojištění proudit na TCM, budou chybět na léčbu závažných onemocnění a vzácných chorob. V nejhorších případech lze představit i vývoj směrem k vícečetné medicíně. Vedle lékařské s lékařským vzděláním se zde může objevit "čínský lékař" se v nekompatibilním s lékařským vzděláním v Evropě. Jistě, je to jen obava, ale nahrává tomu sama formulace § 21d, ve kterém se říká: "Za výkon povolání specialisty tradiční čínské medicíny se považuje činnost v rámci preventivní, diagnostické, léčebné rehabilitační nebo léčebné péče." Pro srovnání, v zákoně č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, se v § 4 říká: "Za výkon povolání lékaře s odbornou způsobilostí se považuje preventivní, diagnostická, léčebná, rehabilitační a dispenzární péče prováděná lékařem..." Diskutovaná novela zákona snad přinese změny, které zdravotnictví pomohou. To nechceme a nemůžeme hodnotit. Ovšem přílepek poslance Rostislava Vyzuly, vložený do novelizovaného znění vlastně na poslední chvíli, pokládáme vyloženě špatný. Z výše uvedených důvodů nesouhlasíme se zřazením odborností "terapeut tradiční čínské medicíny" a "specialista tradiční čínské medicíny" mezi plnohodnotné zdravotnické profese. Doufáme, že Senát projeví více soudnosti než Poslanecká sněmovna a zbaví novelu ostudného přílepku.

Doporučené odkazy a literatura: Liu Y et al. Reporting quality of systematic reviews/meta-analyses of acupuncture. PLOS ONE 2014;9(11):e113172. Prokop O a kol.: Lékařské vady proti pověře a čestnosti. Praha: Avicenum 1984. (příloha 4. náčrtu vydání) Vymazal J., Tuháček M.: Akupunktura (teoretická i praktická studie se zaměřením k neurologii.) Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1965. Warren FZ.: Handbook of medical acupuncture. New York: Van Nostrand Reinhold, 1976